

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.
E fizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Felolvas szerkesztő:
Dr. Nagy Béni,
Ugyvéd.

Nyitóléti cikkeik soronként 30 fillért költségek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Híreltérési díjak a legolcsóbban számítottak.

Város vagy nagyközség.

Lapunk multkori számában megígértük, hogy irni fogunk arról is, vajjon az esetben, ha Csikszereda város átalakul nagyközséggé: ezen átalakulás folytán mennyivel lesz kevesebb a város háztartása.

A törvény értelmében Csikszereda város csak nagyközséggé alakulhat át. Az 1886. évi XXII. törvényzikk 63. §-a szerint a nagyközség előjárásának a következő személyzetből kell állania. 1. a bíróból és helyetteséből (másod- vagy kisbíróból), 2. legalább négy tanácsbeliből, 3. pénztárnokból, 4. községi jegyzőből, 5. közgyűmből, 6. községi orvosból. Ezenkívül kell még tartani és fizetni egy rendőrbiztost, legalább hat rendőrt egy irnokot, egy szülésnőt, három lámpagyújtogatót, egy gyepmestert, egy községi kéményseprőt és fizetni kell az óvónót.

Mint város, Csikszereda személyi kiadások czimén évenként a következő fizetéseket teljesíti:

1. Polgármesterévi fizetése és lakbéré	2400 kor
2. Tanácsos fizetése	600 "
3. " " "	600 "

4. Városi jegyző fizetése	1700 kor
5. Rendőrkapitány	1900
6. Városi t. ügyész	200
7. Városi orvos	800
8. Városi állatorvos	800
9. Városi irnok	600
10. Városi pénztárnok "	1100
11. Ellenőr	100
12. Végrehajtó	600
13. Rendőrmeister	600
14. 6 rendőr á 480	2880
15. Szülésznő	300
16. 3 lámpagyújtogató	700
17. Gyepmester	120
18. Kéményseprő	50
19. Óvónő járuléka "	870 "
Összesen tehát 16920 kor.	

Mint nagyközség pedig következő személyi kiadásokat kellene hogy teljesítsen:

1. Bíró fizetése (legátább)	600 kor
2. Kisbíró fizetése (legátább)	400 "
3. Négy esküdt á 200 kor.	800 "
4. Pénztárnok fizetése	500 "
5. Jegyző "	1600 "
6. Közgyűm "	200 "
7. Városi orvos "	800 "
8. Rendőrbiztos "	600 "
9. Hat rendőr á 480 kor	2880 "
10. Egy irnok fizetése	600 "
11. Szülésznő "	300 "
12. Három lámpagyújtogató	700 "
13. Gyepmester fizetése	120 "
14. Kéményseprő	50 "
15. Óvónő járuléka	870 "
Összesen 11020	

No fogadjunk, én tudom mi a párbaj oka.

Tudom én is mondta rá a másik Aztán egyik is, másik is elmesélte a saját kombinációját, a melynek igazságára mérget vett volna.

A párbaj előtt való estén zsufolya volt az „Elite” nevet viselő kávéház. Klein ur a kávéz azt se tudta, hová tegye azt a sok vendéget, mert nem volt az ilyen tömeges látogatáshoz hozzá szokva. Annyi asszony, hánny foglalt helyet a márvány asztalok körül, hogy szinte a fővárosban képzelte magát az ember.

És a sok népet kíváncsiság hozta a kávéházba. Azt hitték, hogy a tisztek törzsasztala körül szó fog esni a párbajról s egy két elcsesztőből megtudhatják az igazságot.

A hetilap szerkesztője is ott ült egy sarokban a legkomolyabb arccal szélesbítte a feketéjét s úgy tett mintha legkevésbé érdekelné a dolog. A legnagyobb nonszalanterivál szólította magához a pinczért és

E szerint tehát 5900 koronával több lenne a megtakarítás.

A ki a multkor közölt költségvetési előirányzatot figyelemmel kísérte, könnyű szerrel beláthatja, hogy a többi kiadásokat még nagyközséggé alakulás esetén sem lehet kisebbiteni vagy pláne törülni. Ezek a kiadások Csikszeredát évről-évre nem mint várost terhelik és azért nagyközséggé alakulás esetén is fel kellene venni a költségvetésbe.

De, hogy meggyőzzük a városi polgárságot szavaink igazságáról, imo itt közöljük azokat a kiadásokat, a melyeket mint nagyközségnek is teljesítenie kellene.

1. állami iskolának évi járulék 1000 korona;
2. tanítói nyugdíj-járulék 144 korona;
3. irodai szerek, fűtés és a város világitása 2500 korona;
4. lapok, könyvek, nyomtatványok és a könyvek kötése 500 korona;
5. épületek, barompiacz és más kerítések újítása és javítása 700 korona;
6. állami udóban 238 korona 52 fillér;

képes lapokat kért, a melyekbe hamarosan elmerült. A hatalmas vendégsereg most már nem a tisztek asztalát kísérte figyelemmel, hanem Bagosi a szerkesztőt. Egy két ur felült az asztal mellől és félig-meddig bártortalanul közlekedett az újságíróhoz.

Ha a szerkesztő ur nem veszi rossz néven kezdte a szót az egyik — úgy hátor volnék megkérdezní, vajjon nem méltóztatik-e tudni a Gruber főhadnagy dolgát. Tetszik tudni az asszonyokat nagyon érdekli a dolog. Bagosi jelentőség teljesen nosolygott. Önök a párbajra kíváncsiak? No hát az reggel fog lefolyni a csaliban. Az okát tudom ugyan, de nem mondhatom meg, mert tetszik tudni a tiszt urak zokon veszik az ilyesmit. Azonban a hülygek kedvéért esetleg megírom lapomban.

A kávéház ezután lassan ürülni kezdett. Éjfél felé már csak Bagosi volt a kávéházban és néhány tőzser. Egyszerre felnyílt az ajtó és Schopek ezredes, még több tiszt léptek be. Egyenesen a Bagosi asztalához

„CSIKSZEREDA” TÁRCZÁJA.

A kincstári gyerek.

Írta: Szász Sándor.

A kis városban nagy szenzációról csipréltek a verebek. Olyan szenzációzás volt az eset, a melyhez hasonlóra még a legvénebbek se emlékeztek. Két nap óta egyből se lehetett hallani, mint arról, hogy Gruber főhadnagy és Radácsi hadnagy másnap reggel párbajt vívnak, még pedig a legsúlyosabb feltételekkel. Mindenki kíváncsi volt a párbaj lefolyására, de még inkább az egész ügy körültekészésre. Beszéltek mindenről a mit csak a kisvárosi pletyka a szárnyára kaphat, amde az igazi okot senki se tudta. Tormészates, hogy asszonyt is bele kevertek a pletykába.

A sok találgatásnak nem volt vége. Ha két ember barsejött az utcán, rögtön azzal kezdte a szót:

7. napi- és fuvardijkban 120 korona;
8. Rendőrök ruházata 900 k.;
9. vágóhid felügyelete és takarítási díja 360 korona;
10. illeték egyenértékben 40 korona 74 fillér;
11. ménlovak és legényesség élelmezése 500 korona;
12. külpiac kezelőknek 500 korona;
13. helpiac kezelőknek 500 korona;
14. a megyei pénztárból felvett 25,000 korona évi 6% kamata 1500 korona;
15. apaállatok teleltetéséért 450 korona;
16. közuti hozzájárulás fentartási díj 350 korona;
17. erdőőrzési díj 26 korona 30 fillér,
18. anyakönyvi dologi kiadások 100 korona;
19. fogyasztási adók megváltásáért 8500 korona;
20. vasuti hozzájáró ut költség hátraléka 3180 korona;
21. tolonozdijakra 55 kor.;
22. lakbérre 300 korona,
23. a 25000 korona adósság 10%-ának törlesztésére 2500 korona;
24. a város közötti járda és csatornázásra 1000 korona;
25. előre nem látható kiadásokra 2500 korona.

Ezekből látnivaló tehát, hogy Csikszeredának azon esetben, ha jelenleg nagyközség volna, csupán 5900 koronával lenne kevesebb évi kiadása.

De még annyival sem. Mert Csikszereda mint rendezett tanácsú város az 1899 évi VI. t.-cz. 4. §-a alapján 3246 k. 72 fl. állami engedélyt kap. Ha nagyközséggé alakul, ezen bevételtől csökki-

mentek a bemutatkozás, helyet foglalva az ezredes kezdte meg a szót.

— A szerkesztő urat egy nagy szivességre akarjuk kérni. Azt hiszem kedves Bagosi ur tud arról a sajnálatos incidensről, a mely néhány nap óta az egész várost foglalkoztatja. Az eset nagyon jelentéktelen, mind össze az az érdekes benne, hogy két jó barát a Gruber főhadnagy és a Radácsi hadnagy párbajt vívnak. Minthogy azonban ma már olyan sok félét beszélnek az affér okáról, hogy abból a tisztikarnak is kollektívessége lehet; arra akorom kérem a szerkesztő urat, ne tessék megírni az egész esetet lapjában. Összevesszék a jó fiúk és párbaj után kifognak békülni, ez az egész. Gruber főhadnagy sértette meg Radácsit, azt mondta neki; to kincstári gyerek! Önök mi különbséget se találunk ebben, mert hiszen nincs is benne semmi, ámde e három szónak meglepő értelme van. Ha figyelnek olmondom a „kincstári gyerek” szó értelmét.

Évekkel ez előtt történt. Én akkoriban

Lenoue tehát akkor az évi bevétel 4246 korona 72 fillérrel kevesebb. Es ezt az összeget az 5900 koronából levonva, 2653 korona 28 fillérrel volna csak kevesebb kiadásunk, mint így.

2653 korona 28 fillér! Ez volna tehát az az összeg, a mi miatt Csikszeredának nagyközséggé kellene átalakulni.

Igy tehát az eredmény csak az, hogy míg így a folyó évben 9668 korona 84 fillér a költségvetési hiány, addig, ha nagyközség lennénk, csak 7015 korona 56 fillér hiány fedezésére kellene a községi pótladót kivetni. Ez körülbelül 4 %-al jelentősebb kevesebb pótladót.

Csikszeredának tehát a jelen körülmények között, mint városnak fizetni kell 36% községi adót, ellenben mint nagyközségnek csak 32%-os pótladóval kellene bajlódnia.

Mondhatom, nem valami tulajdonság teherkönnyebbség. A könnyelbbséget aztán fel kellene adozni évszázados múltját s az önállóságát. Pedig az is ér valamit, legalább is annyit, mint az a 2653 korona 28 fillér.

A kisiparos.

Tornyosultak a viharfelhők a politikai égbolton. A törvényhozás hónapok óta elvonva feladatától, egyik minisztérium megy, a másik jön, de csak azért, hogy helyet adjon az újnak.

Hónapok óta nem csinálunk semmit. Ebben az irtózatos semmittevésben pang minden.

Éreztek mindnyájan a visszademat, de senki sem sínylődik annak nyomasztó hatásán alatt keserveosebben, mint a kisiparos.

Nem is ettől a pangástól keletkezik a baja, régibb keletű az már.

A magyar kisiparos önkretételén munkál Ausztria, mikor azt a kívánást akarja

százados voltam és elhihetik sokkal fiatalabb mint most. Hideg szeptemberi estön együtt volt az egész tisztikar az étkezdében. Oly pompásan mulattunk, hogy észre se vettük, hogy az idő már csaknem az éjfélhez közeledett. Ekkor aztán jól emlékszem, egy derék bajtársunk, talán emlékeznék is a nevére, Rodesta százados azt ajánlotta, hogy menjünk a kávéházba, a hol esetleg folytatjuk majd a beszélgetést. Ugy is tettünk, felkötöttünk karkjainkat, felöltöt huztunk magunkra s haladtunk ki a kaszárnyából. Szegény Rodesta, hetekkel ez előtt halt el, emlékszem, velem jött ki a kapun. Mi mentünk előre. A mint a küszöbre léptünk, valami pulódn botlottunk. Én eleinte félre akartam rugni, de ő így szólott hozzám: — Megállj csak komám, hadd nézzem meg mi az ürdög van a lábunk alatt? Azzal lehajolt a felvette a tömeget. Mit gondolnak mi volt az? Nem is hiszik, pedig ténylog az volt. Egy pályás baba. A mikor Rodesta kapitány felvette sírni kezdett, de olyan keserveesen,

érvényre juttatni, hogy Magyarországon az az osztrák iparos és ipari termék a magyar iparosok és ipari termékekkel egyenlő jogot élvezzen. Kifelé tehát elég rosszul áll a dolog.

Íde benn a hazánkban? Csak itt állunk ám igazán csehl. A tőke uralko ügyszólván állami fehaúóságga, pártfogással teszi tönkre a kisiparost.

Ugyan ki hallotta, hogy valaha kisiparos hozzájutott volna egyetlen állami csizma, egyetlen katonai nadrág előállításához? Ki állana szóba Magyarországon érdekes tonyerű, egyszerű ruházata iparossal? Megpályázza ő is az állami szállítást, de ki vonszi számba? Azt mondják, hogy anyagi helyzete nem nyújt biztosítékot. Jönnek a számára borotvált kifogástalan öltözött pénzes vállalkozók, a kiknek nyomukban nem támad bagaria illat, az enyv szaga sem érzik rajtuk, a tonyerük sem érdes, csak úgy siklik rajta a bankó. Ezekben van garancia. Nagy furfanggal írják ki nálunk a szállítási feltételeket; oda teszik, hogy az oleo újáalltató feltételeit nem kötelese elfogadni a hivatal s a beérkezett feltételek között tetazda szerint választhat a elfogadhatja a drágábbat is. Szemérmetlen szemfényvesztés, a boldog is megérti, miért van ez így. Ezek az állandó szállító alakok százezreket nyerne vállalkozásaikon. S vajjon hullatnak e legalább morzákat a százezerekből a kisiparosnak, annak, a kinek a kérges tonyere nem elég sikos, hogy garancia l-bessen a személye.

Öl-adják-e legalább a felvállalt szállítást feldolgozás végett a kisiparosnak. De hogy adják. Az ő kogyes patronusok, az állam, gondoskodik arról is, hogy jövedelmüket ne hogy elfecsereljék holmi kisiparosoknál. Mire valók a rabok, ha nem arra, hogy a vállalkozó urak felvállalt munkáját élvegezzék.

Vácson, Sopronban, Szegeden Lipótvarón, Szamosújváron s a többi lörűben egyenkint van 500—600 rab. Az igazságtalgyi kormány minden évben nyilvános árverésen bérelndja a rabok munkakerjét vállalkozóknak 40, 60, 80 és 1-60 fillérré. A ki többet ígér, annak adja; licitálnak, mint az ócska vasra. Aztán létrejön a vállalkozóval — ki szintén pénzes ur — szerződés, mely szerint az állam bérebe ad X. polgártársunk mondjuk 100 darabot, egyenkint 40, 60, 80 és 1-60 fillért szabad munkára. Az állam saját területén állami pén-

hogy még most is ellátgyl a szivem. Szép arca kis fu baba volt. Persze meglopódtunk ezen a loleten. Nem tudtuk mit csináljunk vele. Rodesta a világért se adta volna ki a kezéből. Ekkor aztán ugy, a hogy kijöttünk az étkezdéből, vissza fordultunk s tanácsnokunk kezdünk az apróság sora fölött. Ugyan kié lehet. ki az apja, hát az anyja? Hamarosan nem tudtuk mit tegyünk vele. Az éden kis fu persze bőgött a hogy csak tudott. Rodesta kapitány, hogy a helyzetén könnyűsiten feloldotta a pályát. Ott egy össze-gyűlt papir lapot talált, a melyen ennyi állott:

„Tiszt urak!” Az Önök kezébe teszem le o fucska sorást a világ legszerencsétlenebb asszonya”. Semmi több nem volt a papíron, a melyből esetleg az anya kiltetőre következtethetünk volna. Gondolkozni kezdtünk, hogy mit csináljunk.

Végre Rodesta kapitány szólalt fel.

— Fluk — kezdte — ez a kie baba a kaszárnya gyermeke lesz. Pénzt rakunk

son épített és a modern technika minden kivételmainak megfelelő, villanynyal világított és jól fűtött műhelyt is ad a vállalkozónak, arról is gondoskodik, hogy a rab rozgól 6—12-ig, délután 1 órától este 8 óráig dolgozzék a vállalkozó árazására fizet. Már most hogy volna képes versenyezni a kisiparos ezzel a vállalkozóval? Hol kap ez iparos engedély 1 korona 60 fillérré, azért a vállalkozó csak azért a rabért fizet ennyit, a ki szabadsága alatt is kézzel iparos volt.

Hol az ingyen helyiség, hol a fűtés, világítás, de a mi a legfőbb, hol a munka? Oroszabb munkaerővel ellátható ipari terméket olcsóbban is lehet eladni. Sajnos, nem csak szállására szánt munkák készülnek így, hanem nagy rakományok is innen szorítkoznak az alkalmatlanságukat.

Imo így teszik tönkre az ország fenntartó elemét, a kisiparost. Aztán csodálkoznak a szocialista mozgalmakon, csodálkoznak, ha forrong a nép a öklét szorongatja pénzkirályokra s nincs bizalma a kormányzó hatalomban? Itt a fészeke a szocializmusunk. Évek óta kérnek, könyörgenek a kisiparosok, holsem hallgatta meg őket senki. A hány miniszter jött, mindenki ígért a ígért következetesen addig, míg kihústa a láb meztársában a három évet s aztán, hely a ki megtartja, nyugdíjával elvonult, helyet adva a másoknak, hadd igérjen az is.

Aztán ha legalább a rabnak, illetve az igazságszolgáltatásnak volna valami haszna ebből a vállalkozó rendszerből? A modern kriminalisztika kötféle szempontból vizsgálta a börtönökbe a munkát. Először, hogy az állandó foglalkozás, a szakadatlan munka által elvonva a rabot, beteg lelket a bűnös gondolatoktól, megjavítsa. Másodszor, hogy az illy módon megjavított rabnak egy iparágban való teljes kiképzése által arra az időre, ha kiszabadul, kenyeret is adjon a kezébe.

Csakhogy a börtönspekuláns vállalkozó ur nem igen bír érzékel a börtönügy iródalma iránt. Mi köze neki a modern kriminalisztikához? Ő szerződés fél. Még a szentnek is maga felé hajlik a kezé; hát annak, aki nem szent? Már pedig a vállalkozó ur ugyancsak nem szent. — Buvezeti a munkamegosztás olvét, 10 rab állandóan szab. 26 fűrészel, 5 gépel, 5 gömblyukat köt és így tovább. Ezt a rendszeret nem változtatja a vállalkozó, mert neki ez jobb. Letelik a büntetési idő, kimegy az életbe

őssze, a melyen felneveljük és kitanítatjuk. Ugy is történt. Megindítottuk a gyűjtést, a mely elég szép eredményt volt, aztán a tiszti kaszinó mellett berendeztünk neki egy kis szobát, a hol az öreg asszony, valami Porokláné nevi dajkálta, nevelte, a kis kincstári embert.

Mikor nagyocsa lett, iskolába, majd pedig katona iskolába-járattuk és onnan kikerülve, lett boldog a a hadnagy ur, a kinek neve Radácsi Imre. Ugy-e meglepő folytatta az öreg ezredes. Ugy-e nem hiték. Radácsi hadnagy ismeri az élete történetét. Én mondtam el neki, mert a tiszti karban egyedül én tudtam körülmenyesen, meg Gruber főhadnagy, a kinek még a szegény Rodosta kapitány mesélte el a mikor azelőtt sok évvel olhagytott bennünket. Persze fájt neki, ha a szemére vetik a származását. No de hiszen az nem történt meg toha, hogy valaki felhozta volna.

Én szentül megvagyok győződve, hogy Gruber csupa szeretetből mondta a neki.

a rab, elég szemérmetlenül még igazolványt is nyomnak a kezébe. Aztán hozzákezdene dolgozni, de mikor ő csak gépelt, vagy gömblyukat tud kötni. Több nap, mint gondoljuk és ismét lop, mert hát élni csak kell. És Uram latin, ráfojnyk, hogy ez modern büntető törvénykönyv.

Vajjon jö-e már miniszter, a ki véget vet ennek a szegénytelen rendszernek a a kisiparost megmenti ennek az elárult orszagnak.

Szemelvények „Az erdélyi törvényhozás irányátszmei Bethlen Gábor fejedelemsége alatt” cz. p. munkából.

Ira: É. Z.

(Folytatás.)

1619-ben Mikó a portai követ a török szultánnak Erdély által küldött portai adót beszovalgáltatta s egyszersmind azt kívánta a portától, engedné meg fejedelemnek a cseh mozgalomban résztvenni, mert a cseh ügyek a magyarországiakkal a magyar király személye folytán összeestek s a magyarok pedig Ferdinand királlyal nincsenek megelégedve, mert a királyi koronát az erdélyi fejedelemnek ajánlották fel.

A szultán hajlandó volt a Lengyelországba vezelandó hadjárata miatt is beleegyezését adni, annál is inkább, mert Bethlen nem késett, elég politikusan, egyéb ígéretekkel is a törököt csalogatni.

A cseh ügyek miatt alkalmasabb pifanatot Bethlen se találhatott volna a Habsburg dinasztia megtámadására, mint 1619 második felében.

A magyarországi helyzet, a mely szerint Bocskay óta Felső-Magyarország mintegy különálló rész említtetett könyvben lehetővé tette, hogy Bethlen Felső-Magyarországot hatalmába ejthesse s 1619-ben szeptember 21-én a kassai országgyűlést megnyithatta.

Bethlen váratlanul rendelte el Erdélyben a hadfőfelkést, mert arra nem volt ideje, hogy országgyűlést hirdethessen fejedelemségében. hanem a belügyek vezetésével egyszerűen testvérél Istvánit bizta meg. Külpolitikáját a fejedelemnek a tartózkodás vezette,

— Te kincstári gyerek!

Nem akarta megsérteni, hiszen nem volt oka rá, meg aztán a mint látják, azon este óta, leszámítva a katona iskolában töltött éveit, itt élt közlünk. Ismer bennünket. Urak higgyék el, nekem jobban fáj ez az egész afför, mint Radácsinak s most a párbaj után arra kell törekednünk, hogy a két jó fut újra össze hozzuk. Ez köteleességünk és meg is tesszük.

A tisztek és Bagosi szerkesztő elérékenyülve az ezredes letelezésétől sokáig nem tudtak szóhoz jutni.

Az asztal társaság ezután még egy kevés ideig együtt volt s aztán némán, kezet szorítva hagyták el a kávéházat.

A kisváros közönsége pedig, minthogy a helyi lapban nem volt megírva a szenzációs párbaj oka, szentül meg volt győződve arról, hogy az „elhallgatás” azért történt, mert egy széles körben ismert uri asszonyról volt szó.

de azért az alkotmányosság követelte eljárását, nem késett az országgyűléssel tudatni. Egy levélben írt az erdélyi rendeknek és erdélyi követeknek, a melyben tudatja őket a dolgok állapokról, a melyek indulásra készítették, mert a császár, mint eddig egy most nem hagyta a fejedelemséget békében, vallásukban háborgatta a cseheket, a melyeknek levereése után Magyarország és Erdély szabad-vallás gyakorlata szomorú állapotba jutott volna.

Indokolt eljárásával kapcsolatban az elért eredményeket is tudtára hozta országának.

Bethlen Kussáról 1620. áprilisra összehívta az erdélyi rendeket és követeket Gyulafehérvárra, mivel ő a diplomáciai ügyekkel volt elfoglalva az országgyűlésnek helytartóul testvérét ajánlotta, míg fejedelmi biztossal Pécsyt kívánta hitevezetelni. Az országgyűlés a fejedelem kívánságának eleget tett: így miként a fejedelemválasztás joga, úgy az országgyűlés hatáskörébe tartozott a fejedelemhelyettes is választani; de a kinek a szorosan vett belügyek intézése vált feladatává. Az erdélyi törvényhozás magatartását a fejedelem külpolitikájával szemben az 1620. évi t.-cz. elárulja: hogy ő szent felsége a mi kegyelmes és természet szerint való urunk, fejedelmünknek szívélt, szövetség országából magunk vére, nemzetsége, megromlott szabadsága oltalmazására felindítván nem szűnőn nagy és fáradságos nyughatatlanságát és sok költségét bizonyos szűnő vitéző hadaival kimentvén, minden jó ügyekéfélt az szent Istennek kegyelmes providenciájából jó karban állatta.

A törvényhozás magáévá tette fejedelemnek álláspontját; alkotmányának védelme, de különösen a vallás szabadsága folytán érlette át fejedelemnek hadjáratait és az 1620 országgyűlés elhatározta, hogy a cseh király és a cseh morva rendek által kötött confederációba Erdély is belép. Az országgyűlés folyamata alatt, azonban Bethlen fegyverszűnetet kötött s így a törvényhozás úgy intézkedett, hogy a cseh unió pontjának a megállapítására Erdély is kiküldi teljhatalmu biztosaít a beszterezehányai gyűlésre.

Bethlen Kassától Pozsonyig a felvidéket hatalmába ojtette s a Bécsét ostromló Thurn gróf hadaival Homonnay ravasz támadása miatt nem egyesülhetett. Ferdinand fegyverszűnetet ajánlott és ezt Bethlen el is fogadta. A tárgyalások Pozsonyban kezdődtek meg s a magyarországi protestans rendek Bethlent Magyarország fejedelemnévé választották meg s így a csehek példájára — a kik Ferdinandot szintén megfosztották a tróntól, a fejedelemre ruházták az uralkodást.

Ferdinand a fegyverszűnetet elfogadta ugyan de csak Magyarországra vonatkozólag. Bethlen azonban a csehnek is érvényesnek tekintette, mert haugselyozta, hogy a császár Csehország irányában „igazságos és méltányos föltételek mellett szintén pihenesse fegyverét”.

(Folyt. köv.)

Hogy mulat Vilmos császár ?

F. hó 18-án este Vilmos császár még a köriserdei vadászerdőben mulatott Frigyes főherceggel. A vacsora alatt a monosztersegi Dumborits Balázs-féle tamburás zenekar játszott. A német császár, a ki rendkívül jókedvében volt, magához intette Dujmovita leány primást s így szóló hozzá :
— Alzo! Körösi lán...

A zenekar erre a körösi lányt játszotta. A császár a nóta melódiáját dudolgván, folyton ütemszerlel csapkodta az asztalt.

Mikor a nóta befejezték, a császár kérdést intézett a főhercegnőhöz, hogy milyen jó magyar nóta van még. A nika a választ megkapta így szólt :
— Jetz!... Szinteleszik a kászárná...

És a tamburások pompás összehangban eljátszották a Zsindelyzik a kászárnya tetejé... ezim! dalt. A császár lelkesedésében többször így kiáltott a zeneszékhez :
— Brávó! Brávó!

Izabella főhercegnő boldogult Rudolf trónörökösnek ezt a kedvenc nótaját játszta : „Édes anyám ne sírasson...” A szomorú melódia úgy meghatotta a főhercegnőt, hogy a könyökére támaszkodva, zasszantossággal hallgatta a szép nóta. A császár mosolyogva figyelte szomszédnője meghatottságát.

A főhercegnő a „Wacht Am Rhein” akarta játszani, de a tamburások nem ismerék a melódiát.

Ebéd után a magus társaság a kastély terrászára ment, honnét a császár tiszteletére rendezett népiünnepélyt néztek végig. Az ünnepélyen az uradalomhoz tartozó gazdasági családok és sok bácskai parasztság, nőny és legény vett részt. A menyecskék, leányok és legények magyar viseletben voltak; csupán a tamburások volt festsó kacsák ruha, aranyozott zsinórral és ugynevezett flitterrel díszítve. A fiatalok tízezen járták a csárdást, a mikor egyszerre Frigyes főherceg a terrászról lelépett, egy pár poszszás képl magyar leányhoz ugrott. derékon fogta s a „zimbori zombori szép asszony” melódiájára erősen járta a csárdást. A német császár jóízűt nevetett, lelkesen tapsolt s folyton kiabált :
— Brávó Friedrich.

A mikor a főherceg a lányt letette, ez így szóló hozzá :
— A feneséges ur gyakrabban is lejöhetne hozzánk táncolni; hiszen van elég ideje.

— Ha mások is táncolsz velom, gyakrabban jövök, — szóló trefásan a főherceg. Szívesen táncolok én akár hányszor a feneséges ural — felelte a lány csak aztán tanuljon meg jó, rezgősen csárdást táncolni.

A főherceg vissza akart menni a német császárhoz, de akkor hozzá lépett egy 50—55 éves meztelias néni, szó nélkül megfogta s táncolni kezdett vele; ennek láttára három fiatal lány szintén a főherceggel ugrott s őt körbe fogva, szédületes gyorsasággal körben járták a csárdást. Ugy megforgatták a főherceget, hogy szóbillve ment vissza a terrászra. Nehány percz múlva azonban a főhercegnő udvarhölgyével keringőt táncolt.

Háró Prónay hadagódi, huszárszászadon szintén táncolt néhány parasztlánnyal.

Erre Rampelt lovag udvari tanácsosnak, a főherceg jószágkormányzójának, egy 75 éves öreg urnak is kedve kerelkedett s fiatal menyecskével jó ideig járta a csárdást.

Mind ezt Henriette főhercegnő kisasasszony élték örökdeléssel nézte. Meglátszott rajta, hogy bizony ő is örömet hódolna Terpsichore istennőszónynak. Egy fiatal, tizenöt éves kisasasszony parasztleány átrövezte a kisasasszony hajlumát, a kabátja gallérján végig húzott egyet, a nadrág szíját magyar szokás szerint összeszorította s a terrasz elé lépve, a kezével magához intette Henriette főhercegnőt, így szóló hozzá :
Gyűljék má le a kisasasszony, hadd forgatom meg.

A fiatal főhercegnő omni való pajzansággal rántotta le magáról a kendőt, a fehér foulard blouse zliásúin végig simított s a legényhez ugorva gyengéden derékára támaszkodott s grációzan járta vele a csárdást. A mikor a zene elhalt, a főhercegnő kisasasszony bájos kedveséggel meghajította magát és vissza akart menni. A legény azonban nem engedte, hanem koméyon odaszólt a tamburásokhoz : „hogy volt, hogy volt” s a „Süt a mama, süt a mama pogácsát” című dal melódiájára tovább táncolt.

A társaság fél 12 órakor tért nyugalomra.

KÖZGAZDASÁG

A tarló alászántása.

Hány nagy-, vagy kisgazdaság van a Székelyföldön, mely a tarlószántást rendes munkálatai közé számítanak? Kévsé, de ha igazságosak akarunk lenni, azt mondhatjuk, hogy egyetlen egy sincs. Még ezen a czímen sem formálhatunk jogot arra, hogy okserű gazdáknak nevezessünk, pedig ez a legelőmű munkálat a tulajmivelésnél, de a legfontosabbak egyike is. A jövő esztendei terméshez a földnek bevezetők előkészítése mellett igen fontos több szempontból. Így a miveleti növényekkel egy időben megért dudvamagvaknak a talajba keverése, a különböző s nagy részben káros rovarok pondróinak, álczáinak megsemmisítésére, az egereknek, poczkoknak sikeres irtására egyellen és fontos munkálat; a tarack irtására is nagy befolyással van a tarlószántás, de talán a legfontosabb azért, hogy a földdőlő talajt az eső, levegő, nap sugaraknak akadálytalan bejuthatására megnyitjuk, mi által annak felbomlását s így a növényi tápanyagok képződését elősegítjük.

Ezen fontos cél elérésére a különböző gazdasági növények tarlójának alászántásánál különböző módozatokat kell szem előtt tartanunk, hogy munkálatunk sikeres legyen. Az őszi tarlót lehetőleg sekélyen kell alászántani, hogy a dudvamagvak mélyen ne kerüljenek a talajba, hanem még az ősz folyamán kikelhessenek. Ha mélyen alászántjuk, a levegő és nedvesség hozzá nem juthat, csiraképesen megmaradnak mindaddig, míg ismét felszínre kerülnek; innen van az, hogy a mélyen alászántott tarlót a jövő évben jobban felveri a dudva, mint a szántallant. De a sekélyen alászántott tarlónak még egy szántást kell adni, az ugynevezett mivető szántást az ősz végén. Ebből látható, hogy ezen munkálat meglehetősen költséges és időbe kerül. Talán ez is az oka, hogy a székely gazda nem igen akar a tarlószántással megburkolkozni.

A tavaszi kalászosok és kapások őszi szántása inkább mélyítés kell legyen, tehát itt a tarlószántást mellőzni lehet, a miből önként következnek, hogy a munka késő ősze is maradhat.

A búkköny, búkkönyös árpa és mestereséges takarmányok tarlója is maradhat a késő őszi munkálatok közé, de el nem mulasztható, mivel ott van a férgék, egerek utolsó tanyája, honnan őket kiűzni, vagy megsemmisíteni csak a tarlótörés által lehet sikeresen. Földög, hogy a tarlótörés a czélnak megfelelőleg a dudvamagvak kelését eszközölje; a rovarok álczáit, pondróit földdel befödje, hogy ezáltal megsemmisülhessenek; az élő növényzet vegetálását beszűntesse és a poczkok, egerek tanyáját feldulja.

Ez utóbbira különös gond fordítandó, melyet elérünk az által, ha az ekék után gyermekeket járattunk, kik a barázdtában menekülni akaró egereket és poczkokat vesszönyalábal agyon verik.

E munkálat nálunk most lenne időserű s ezért nem tartottuk feleslegesnek olvasóink figyelmét erre felhívni, mert a talaj okserű megmunkálása fölülte nagy befolyással van a jövő évi várható termésre. (S. Sz. G.)

A sertés hizlalásról.

Alig van gazda a ki legalább házi szükségletre sertést ne hizlalna, éppen ezért erről a dolgról egyet-mást elmondok.

Egy sertés teljes kibizásához 4—6 hónap szükséges, ezt azért említem meg, mivel nálunk onnyi időig nem sok gazda hizlal, nem pedig két okból: először olóság hiánya, másodsor s nem épen ritkán a sertés étvágytalansága miatt, ez utóbbinak okául gazdáink a hidogot koczknál az útszekáid ingert emlegetik.

Ha nincs mi adnunk a sertésnek, ugy-látézik itt megkell állania mindenféle további okoskodásnak. Azonban egy körülményt mégis gazdáinknak figyelembe ajánlok; ha van egy nagy sertésünk a melyik az eleséget jóízűen fogyasztja s napról napra vesztik észre súlyban gyarapodását is, a hizlalás kösepe táján ne álljunk meg egyezre, ha mindjárt eleségtünk fogyó félben van is, hanem tegyünk egy kis számítást és próbáljuk meg, vajlon ha pénzen vesztünk neki elöszeg (pl. tengert) a hizlalást így folytatjuk, az eleséget kiadott pénz nem térül-e meg szép kis haszonnal a sertés súlybeli gyarapodásán? Iten két dolgra kell különösen vigyáznunk u. m. eleség árára és a hízott sertés árára, szemben a sovány sertés árával. Ekkor magunkat tájékozhatjuk. Pl. tegyük fel, hogy egy drb. 1¼ éves sertésnek naponként megetünk átlag 3 kgr. tengert, 6 hónap alatt kitesz kerelen 55 mázást. A hizlalás eredménye rendez körülmények közt ily formán alakul: 55 mm. tengeri ára 12 kor. . . 66 kor. 1 drb. sovány sertés 1¼ éves korába 30 kor.

Kiadás . . . 96 kor.
6 hónapi hizlalás után lett sertésünk 180 kgr. 100 f. . . 180 kor.
levonva a kiadást . . . 96 kor.
Nyereség . . . 84 kor.

Ebből a 84 koronából vajunk le 24 koronát egyé apró kiadásokra, ugys tizna nyereség 60 kor. a mi mégis megérdemli, hogy a sertés hizlalással kisse lehetőbban is foglalkozunk, ha bár erre az eredményre mint fentebb is említém úgy pro mint kontra

a piaci viszonyok lényeges befolyását gyakorolnak.

Minden napi megfigyeléseim után mondhatom, hogy az alföldi kis gazdák, szegény család emberei, eszméi feléből nem tudnak oly szép pénz összeget össze kerenni mint a sertés hizlalásból. Nálunk sem ártana.

Hogy a bizó sertésülk egyszerű csak nem kezd emi, ennek oktatkozt az utóbbi időben nem ritkán előforduló betegségektől, legfőképpen oka az agyon etetés. Mielőtt be fogtak hizóba, tünni kezdjük össze-vissza mindenfélével; egy kis tük, windjárt rá egy kis pityók, folyik a csipőre van szem elég hát eből is adunk neki A házszor meg nézi a házi asszony nap közben mindig van mat veszen költényéből. Ha jön valaki látogatába első dolog a hizó megnezése, ez természetesen ilyenkor ordit, a minek csak etetés lesz megint a következőnapra. Így nem csak ha sertésülk rövid idő alatt, még mielőtt rendes körülmények közötti hizást elérte volna csemlőléis agyon eszi magát a utoljára bármivel is kedveskedjünk neki nem tesszik.

A nélkül hogy takarmányozási recepteket omlatnak adni, általánosságban a következőket mondom el:

Mint gyomor tőleléki takarmányok jök a hizalási idő kezdetére a tük, közepére a répa, végére a pityóka. Gyomor tőlelékek ezen takarmányok mert pusztán magukban etetve nem igen zárosodik tőlük a sertés, de azért a gyomor kitágítására a emeléses rendes folyásához esztékég van rájuk. Ezek etetése közben a hizalás első felében a kopás moaké képezheti a huat, ezért szolgáltató táplálékot, a későbbi időszakokban a moaké helyett az árpa, tengeri foglathatja el. Teljesen rosz takarmányozás volna ha például reggel etetnénk tőköt, délelben pityókat, este répát vagy megfordítva. Ily fajta etelekből elég egy egyszerre, legfeljebb az átmeneteknél pl. mikor a tőkünk már fogys a etetni akarjuk a répát. ilyenkor a megzokás kedvéért 2—3 napig adhatunk egy napon répát is tőköt is.

A mint a hizalással haladunk előre, arányosan mindinkább csökkentjük a tőlelék táplálék adagokat, a zsir, huat szolgáltató szemes eteleket pedig nagyobbítjuk.

Az összes takarmányok közt a tengeri első helyet érdemi, utána jök az árpa. A répát, pityókat ajánlatos megfogva etetni; a tengeri, árpat pedig megdaralás után 7—8 óráig áztatva legzavesebben eszik hizóink.

Roszt különösen szemesen ne etessünk, mert könnyen okoz gyomor betegséget, s okozhat nem elhullást is.

Czélsezerül nyáron 3-szor tölön 2-szor etetni napjában. Naponkint háromszornál többeszi etetés semmiféle körülmények közt meg nem engedhető. Legfontosabb dolog a hizalásnál a rendszeres etetés, s mely törtenjék a napnak mindig ugyanazon óráiban. Az etetési idő közök egyenlő hosszúnak legyenek.

A hizalást végző egyenlő lehetőségek legyen egy é ugyanazon személy, a ki az etetést minden egyes esetben várja végig, mert csak így szabhatja ki helyesen az etetés adagokat. Mielőtt a vályut nem nyúlja tisztára a sertés, annak a jele, hogy nagy az adag, és azt beveszitekünk kell mindaddig, míg a kimért keresztet a legutolsó felatig jóízelen el nem fogyasztja. Helytelen, hogy mielőtt a sertés egy kis maradékot hagy, azonnal jobbakba elodet után nézzünk; rendszeres etetésnél ha csak az etetés valamely körülmény miatt meg nem romlott, igen ritkán fordulhat elő, hogy a sertés márik jobb ételre várjon; nem kell olkényoztatnunk; a hizal-

lásnál is szabály marad, hogy az etetés legjobb szokás; jó jel ha hizóink siviva várja etetést, de arra megint vigyázzunk, hogy etetés után mindjárt ordítson, bár megfogjuk a dizónó nem azért disznó, hogy ha eleget kajott is ne kérjen, és ez a hizalást meg ne téveszse.

A napközbeni össze-vissza etetgetés, a hizó nyugalmának bármint zavarása kerülendő.

Hogy a nagy hideg ne zavarjon hizalásunkban, meg kell kezdeni a hizalást még augusztus hó vége felé, így a hidegek beállta előtt léz leszünk vele.

Nem csakély bosszankodást szokott okozni a hizó kocza úzakedési ingerével, malaczokással. Ezen miskarolás által segítkezőn. (Kocza heréles). Volt alkalman már több ezer kocza miskarolását látni, noha egyetlen egy esetben sem tapasztaltam, hogy o miatt legkevésbé bajja is lett volna.

Azonban miskarolónk rendkívül ügyes biztos kezl emberek voltak. Tapogatózó, gyakorlatlan misgaróli kezébe ne adjuk sertésülköt, mert itt biztosabb az elhullás a sikernél.

Végezetül igen kívánatos volna közsegeink részéről egy-egy állat mázsa beszerzése, s melyen 15—30 napi időközökben mázsalátunknak, mert csak így tudhatjuk meg biztosan, hogy állatunk a feletet-it takarmány arányában kielégítően gyarapolnak-e.

Székely Mihály.

H I R E K.

PÜSPÖK URUNK XI. sz. küleleveléből kiállnak, hogy ő mellékega orvóber hovában szentkezék kőmőlin zardokolnki, mért is a szerzetesoldalúnyokra vonatkozó gyűlés az idén nem Mindenezeten napjain szentkezék, hanem október első vasárnapján s az így helyett számonyokat a plébáni torda csejétre legkésőbb október 10-ig kell beküldeni.

KATOLIKUS EGYETEM GYULAFEHÉNYVÁRT. A mién Pázmány Péter egyetemének dekanthizalás teljesen nyilvánvaló lett; azóta a magyar katolicizmusnak formáiban, hogy egy új katolikus egyetem létesüljön. Azonban a jelenlegi keresztényvilágban mostani viszonyok a jöreszt az annyjakk szökés volt az az ideális ábrázolás a jövő zandjéért tették. Ez ma most egyetere tova-szótt labban az úrvandós hir; lesz kath. egyetem még pedig bővebb szökébb hazánk egykori fejedelmül városában Gyula-Fehérvárt. Az egyetem a római. kath. status létesül a boldogult emléki Pogoray Mihály erdélyi püspöknek a czélra tett alapítói, mely immáron a két millió koronát meghaladta. Az egyetem létesítésének megkönyösítés kiküldött bizottság ugyanis f. hó 14-én tartott ülésén Kolozsvárt ábrázolta, hogy a meglevő alapítók a meg e czélra számokban felajánlott alapok támogatásával legkésőbb három év eltele után legalább egyetere a theologiai fakultást beállítja. Ezután rövid időközökben a bölcsészeti és jogi fakultást is hozzá csatolja. A magyarorsz. törv. változtatásra két hit rendszet állnak. Az egyik a gyűlti bizottság, melynek feladata, hogy a plébániák, káptalanok, laikus szervezetek csatlósaga a czélra fordított alapjait megnyerje s a gazdasági kath. férfiak közt meczénásokat szervezzen. E bizottság tagjai: Kissák Sándor ur. a status világi elnöke, Pálmán Sándor úrnagy, Ujfalusi (Tóder) József apátlakosok, Farkas József dr. egyetemi tanár és Pál havas az igazgatótanács elnöke. Ha ez az egyetem létesül, fényes tanbízottsága lesz a katolikus szervezkedés előretörésének. Egy létesült kath. egyetem pedig minden tőkere biztosítja az eris kath. intelligenciát, a mely hivata lesz hazánk és egyháznak virágzását a legnagyobb mértékben előmozdítani. Úgy legyen.

Széreti mulatság. A csikszeredai iparos ifjuság önképzőkörük folyó évi október hó 4 én (vasárnap) a Kosuth-szálloda nyugyteremben zónapostával és polgári házasságegységbeöltözött zárkörű széreti mulatságot rendez. Felhívjuk tánczolni szerető közönségünk figyelmét ezen élvezetesnek igazkezt mulatságra.

Ügyvédi hoda áthelyezése. Dr Szántó Samu ügyvéd iradást október hó 1-től kezdve a Jakab (Gyula-fő) ház emeloti helyiségébe, a Hutter-szállóval szemben helyezi át.

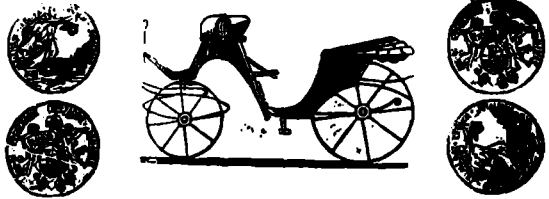
Csikvármegye nemessége. A Kolozsvárt meglevő Genealogiai Füzetek feladata főleg Erdélyi nemcs családának múltját felderíteni és ismertetni. Vármegyénk közbizottságának áldozat kézzé, melyen a Székely Oklevéltár VII. kötetének kiadásához hozzá járult s az által rendkívül sok és érdekes genealogiai adatot hozott nyilvánosságra, teszi lehetővé, hogy az említett folyóirat éppen vármegyénk nemcs családának történetére tekintse a főszűlyt. Az eddig meglevő füzetek tanúsága szerint ezen kedvező körülményt, a szerkesztőség minden tekintetben föl is használta és daozára a folyóirat rövid fennállásának már is egy egész sorozatot mutathatunk föl azon vármegyénkbeli nemcs családokból, melyeknek múltjára a Genealogiai Füzetek-ben adatok találhatók. Tekintve, hogy ezen sorozat minden számmal egyre gyarapodik; kiállításunk van arra, hogy nemcs családunk gazdag múltjából csakhamar jelentékeny és tartalmas gyűjtemény fog rendelkezésünkre állani. Imm vármegyénket illető sorozat: Becz (csikkozinas) Becze (cikszentmártoni) Betegh (csikszentmártoni) Bochor (csikszentmártoni) Boga (csikkozinas) Boromiasza br. (kászoni) Bőjtly (bőitli) Csathó (csikszentmártoni) Csabi (ditrói) Csikó (csikszentmártoni) Endes (csikszentmártoni) Fodor (csikszentmártoni) Gégő (soylyó) Istváffy (csikszentmártoni) Kari (gyergyószentmiklósi) Kovács (csikszentmártoni) Kovács (csikszentmártoni) Kövér (gyergyószentmiklósi) Lázár gr. (szarhegyi) Mikó (csikszentmártoni) Nagy (csikszentmártoni) Rákosi (mindzseteni) Rézsegh (csikszentmártoni) Sándor (csikszentmártoni) Sándor (csikszentmártoni) Szabó (csikszentmártoni) Szász (csikszentmártoni) Székely (pótkarakeresztrai). A folyóiratból mutatványzamat szivesen küld minden érdeklődőnek a szerkesztőség. (Kolozsvár, Bocskay u. 9.)

Gazdasági gép-és eszközkiállítás Székelyudvarhely. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az Utárvahelyvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve 1903. október hó 10. és 11-én Székelyudvarhely gazdasági gép-és eszközkiállítását rendez, a mely kiállításban bemutatandó gépek működése szakkert ismeretében részöl. A kiállítás célja megismertetni a székely néppel mindazon gépeket és eszközöket, a melyek a gazdasági tudomány uni állása mellett az okeszerű földművelés és állattenyésztés terén hivata vannak a gazdaság fejlődését fokozni. Kiállítanak: Kühne Ede, Hoffherr és Schrautz, Weiser J. G., Kalmár Zs., Propper Samu, Nicholson, Ganz és Taras, Hallai és Herber gépgyárosok, a részesei gépgyár és a Magyar Közösgazdák szövetkezet részéről: Laake-főle 1. sz. szántó borona — Lanko-főle A. 2. sz. kovácsolt-vasréborona. Rótygyula. Egyetemes hegyeresz szerelvényeivel (minden tagból 5 db. tehát 5 főle tettel. „Masoni Drill” vetőgép 11 soros. Kész löherő szörőgép taliyagyal „Simplex” boraját 2 részre szedhető kosárral. „J” jegyű konkolyozó szelővel. H. sz. Liliput konkolyozó. „L” jegyű cséplőgép kettős rostálva, tisztító szerkezettel és szakuló készülékkel (hajtja az 5 lóerős Ganz motor). „J G” jegyű szállítható két fogatú hurang-járgányos cséplő. (hajtják lovak) teljesen felszerelve. Szab. szegyes rendszert kész cséplő. Uj 610 milliméteres löherő-főle. Jégjegyű járgánytűrajára (hajtja Hoffherr és Schrautz járgány). Sack-főle II. M. egyetemes eke. Elhez mint szerelvény 2 eke és grubber. Szerelhető 5 özru burgonyakészítő. „Planet” fogatós kapáló, 8-sz. szeryelvényeivel. „Planet” kézikapáló 8-sz. szeryelvényeivel. „K R” jegyű gabonatoros. Szelő és magtároló. Lőheremag tisztító. „U 7.” jegyű hegyi eke csorozalvány. „Wiesen impfer.” Rótygyula teljesen felszerelve. Legjobb szecskavágó, kézzel hajtott. Képes rendszerű, kiagadónak — Legjobb szecskavágó, kézzel hajtott, dobos rendszerű. Legjobb répa vágó kézzel hajtott, kiszáradónak. Szállítható 5 lóerős Jánk-motor teljesen felszerelve, izom-belozhatóan. „Ottyma” hámimalom, tisztítóval teljesen felszerelve (hajtja a Ganz-motor). Gyűjtemény a legjobb (erdélyi viszonyok közé való) gazdasági kézi eszközökből (ásó, kasza, lapát, gereblye, fejese). Permetező gép. Fa gerendelyes buvezetékkel bíró Sack okeszerű ekek vastaligával (csak bemu-

(utána). A kiállítás a Halter-féle kerthelyiségben, a gépek működésben való bemutatóján a kert mellett elterülő szántóföldön történt. A kiállított tárgyak után terjeli nem fizetnek. A kiállítás látogatása ingyenes. A kiállításra csoportosan jelentkező kizárólag vasúti menetdíjkezelésben részesülnek. Az ez iránti folyamodványok alulírott címükhez intézendők október 1-étől 5-ig. A kiállításra jövő ilyen látogatók elzárólapjáról a rendező bizottság gondoskodik, a menyire a látogatás 1. évi október 5-ig aludrott elhárítóhoz bejelentik. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a vármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala. Székelyudvarhely, 1903. évi szeptember 1-én. Hollák Artúr, g. e. elnök. Bolla Mihály, a kiállítás elnöke. Dr. Demokos Andor, a kiállítás társelőnöke. Illatky Miklós, g. e. titkár.

Haldolász. Szabó Lajosné szül. Pótczy Irén folyó évi szeptember hó 14-én délelőtt 8 órakor, életének 25-ik. boldog házasságának 4-ik évében, türelmesen viselt nehéz szenvedések és a haldoklók szentségének újatos felvétele után az Urhan elhunyt. A meghaldoláshoz hűlt tetemét folyó évi szeptember hó 15-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra a csíkszeredai köztemetőbe nagy részvét mellett.

Elszámolás a f. év augusztus 22-én Csíkszentmártonon tartott jótékonykezelt művelődési előadás és táncestélyről. Előadott a „Legény bolondja” népszínházi felvonásban, melyben összes szereplők nagy gondtal és sikerrel álltak meg helyükön. A hosszú és nagy személyzetet ingyenlő darab simán folyt le melyet a nagyszámú vidéki és helybeli hallgatóság feszült érdeklődéssel kísért. minden felvonásban a nagyobb szerepeket színi nem akaró taps kísérte. Az előadásban részt vett tagok a következők: Vinos Pál, Szűcs György, vagyonos gazda jól alakított apa szerepében. Gabosi Ierka, Szűcsné nagyszorgalmasan és tudással alkotta a gondos Anyát, jó házi asszonyt és patykoló iszákost kiváló nagy szerepében. Benke Ida Juliska, ez uttal is általános tetszést aratott a kis szerelmes, csinos és kedves jól bemutatott jelenetében. Katonáné Kati, Sütes Iuga ügyes pattogós házi leány gondos szerepével, szép dalaival újabbán is teljes elismerésben részesült. Cseh István, Iure a jól tanult szerelmest adta. Péter József, Krimszki a mulattató udvarlót. Bartók Lajos, Müller orvost Inezo József, Mitágrász színdíjak elv. valamennyi tréfás jelenetével lekötötte a hallgatóságot Köncse Antal, Nvri Péter másnaggy igen kedves kis szerepével. Vadai Ilonka első kommisszony néhen szép kis babával, keresve az orvost, kit felhalálva, nem kellemes meglepetésben részesíté őt. Gabosi Erzi másodkommisszony, Péter Karolina sógorasszony, Dobos Juliska, Demeter Mariska, Szabó Lajos, Szóke Agoston Szűcs eszélede, Gabosi Róza Panni, Valamennyien jól játszottak, kedélyes jelenetekben lekötöttek a hallgatóság figyelmét. Különösen a női szereplők tünnek ki izletes magyar állóképekkel, nem kimélve fáradságot és költészet. Nagy Lajos színházi fodrász művésziösen alakított. Zenét a kezdivasarhelyi zenekar 8 tagja szolgáltatva előadás közben, valamint a táncestélyen, mely reggeli 5 óráig tartott. Jegyekből befolyt 205 korona 80 fillér, felhívásból 23 korona 80 fillér, együtt 229 korona 60 fillér, kiadás volt 142 korona 54 fillér, maradt készpénz 87 korona 6 fillér, mely a polgári olvasókör pénztára javára fordított. Felhívítottak a következők: dr. Bardocz Gyula 4 k., dr. Csizser Miklós 2 1/2 fill., dr. Fodor Antal 2 k., Naszke József 2 k., Gal István 2 k., László Ilona 2 k., öv. Sándor Vilmosné 2 1/2 fill., Salló Albert 1 20 fill., Sándor Gergely 1 k., Márton Győző 1 k., Miklós István 1 k., Balázs András 60 fill., Mikó Bálint 80 fill., Szóke József 60 fill., Madarász István 60 fill., Doczy Kálmán 40 fill., Hejja Demokos 40 fill., Finta József 40 fill., Egy Szerelmei 20 fillér. Fogadjon a pártoló és felhívított közönség hálás köszönetünket. A rendező bizottság.

László Lőrincz

kovács,

kerékes, nyerges és kocsis főnyező műhelye
Csíkszereda, Vár-utca 230. sz.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni

kovács, kerékes, nyerges és kocsifőnyező

műhelyemre, mely már 18 éve, hogy fenn áll a helybeli piaczon.

Nem íres reklamokkal akarom jó hírnevem megalapítani hanem utóélettel, mindengényt kielégítő munkával, elvállalok mindeneműt lent jelzett szakmába vágó munkát valamint javításokat. Hogy minden nemű készítmény hazánkban bármely helyen megálja helyét, a mellett bizonyítom ama körültevényt, hogy már éremmel két ízben voltam kitüntetve. A mélyen tisztelt közönség pártfogását kérve

maradok alázatos tisztelettel

László Lőrincz Csíkszereda.

Figyelemre méltó!

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses bizalmához fordulni mostan is ép úgy mind az előtt és körve becses pártfogásukkal megtisztelni.

Üzletemben minden árut a legelső kézből szerzek be és így mindig a legújabb és legjobb árut árusítok uzzal az elvvel, hogy „kevés haszon, nagy forgalom” élénkíti az üzletet.

Becsés pártfogásukat kérve, maradok

alázatos tisztelettel

Székelyhidv Sándor,

nő- és férfi divat-üzlet, Csíkszereda.

(Üzletem a Huter szőlőudvarával szemben).

FILÓ KÁROLY-né

temetkezési intézete Csíkszeredában.

Ajánlja az előforduló halálesetek alkalmára duasan berendezett raktárát, mindennemű és tajtáru fa- és ércz utánzatu koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorokban és szallagokban, szóval mindennemű cikkekben, mely a temetéshez szükséges.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy miután a legelső gyűrakkkal léptem összeköttetésbe, azon helyzetbe vagyok, hogy a legjutányosabb árakban képes vagyok mindent számítani, úgy hogy a versenyképesség felülmúlhatatlan, mivel üzletem saját házámban van, sem bolt bért, sem kiszolgálásért nem fizetek, saját magam szolgálók ki vezümmek, saját gyászokcsim van, melyet 50 korona vásárlásánál csakoly díjért bucsókat rendelkezésre.

Nevetelozést, díjaztelt le a legjutányosabban számítom. Segédkezem a halta szükséges elhelyezésében is.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kész szolgálattal

Filó Károlyné.

Csemege szálló.

Rendkívüli élelmet csakis I-és rendű m. n. önkéntesek számára mindig frissen szedve: pirok és fehér sarta munkotály (pessztuti 1000 éves) fajokból szállítok 5 kúós kosarakba posztán 2 korona 80 fill. előleg beiktatása mellett, legelőre vagy utánvét mellett vasúton kiküldésért 44 fillérrel.

Török Sándor.
Gyoma. (Békés m.)

Egy koronáért portmentesen küld az orvosszövetség sorsjátékához egy sorsjegyet az

Országos Sajtóiroda,

Budapest, Kemény Zsigmond-utca 11. sz.

Huzás már október 10-é.

1840 nyerevény. 1 főnyerevény 40000 K.

Legnagyobb nyerevény legkedvezőbb esetben 50000 korona.

1 korona Szerencse fel! 1 korona sorsjegy

Már
1 koronáért
50.000
korona nyerhető.

ORVOS-
sorsjáték
Budapest, IV., Váci-utca 17/a

Már
1 koronáért
50.000
korona nyerhető.

Főnyerevény **50.000** korona érték

Egy sorsjegy ára **1 korona.**

Miután a húzást már október elején megtartjuk és a sorsjegyek nagy kelendőségének örvendenek, ennél fogva tisztelettel kérjük, hogy a sorsjegyek bevásárlásával ne tessenek késni, hanem nagybecsű megrendelését szíveskedjék lehetőleg azonnal elintéztetni, mert a húzás már

f. é. október 10-én lesz

Orvos-sorsjáték központi irodáján:

Budapest, IV., Váci-utca 17/a.

Sorsjegyek kaphatók helyben: minden dohányüzletben és minden vidéki városban.

Merza Rezső

férfi- és női- divat-üzlete, Csikszereda, Kossuth Lajos-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű vásárló közönség szíves tudomására adni, hogy üzletemben megérkeztek az őszi és téli idény legszebb és legelősebb újdonságai, úgyminth:

Férfi kalapok és sapkák, ruha szövetek, ingek, gallérok és kézelők, vadász kabátok és köpenyek készen, cipők (legjobb gyártmány), keztük és harisnyák, pipere cikkek stb. stb.

Nyakkendők a legújabb divat szerint.

A híres „Lilium Vászón“ gyári raktára (1 vég 23 mtr. frt 7.20).

Személyesen választott árak legújabb divat szerint.

Női és leány diszkalapok, őszi-téli kabátok, gallérok, sapkák, muffok, ruha szövetek és díszek, a legelősebbtől a legfinomabbig, barchendek, vásznak, kész fehérneműk, blouzok, függönyök, szőnyegek, paj lanok, ügy garnitúrák, kézi munkák, selymek, pamutok, ernyők stb.

Teljes menyasszonyi kelengye kiállítás.

Szabott árak! **Előzékeny kiszolgálás!**

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok szolgálat kész tisztelettel

MERZA REZSŐ.

Hofner és Söhreute budapesti gépgyárának képviselete és raktára.

ALBERTFY és THEIL

műszaki és építkezési anyagok üzlete, cement- és asfalt-iparvállalat
Bra só, Kapu-utca 50. szám.

Elvállalnak minden a cement- és asfalt-ipar szakmájába tartozó munkálatokat, úgy mint a csatornázásokat, hidak, átvezetők, medenczék, szökőkutak, nedves falak gyökereinek szárazzátételét, új építkezéseknél az alapfalak aszfalttal való bevonását, épületek teljes beüvegezését elsőrendű üvegtáblával, valamint teljes fürdőszobák berendezését olyan helyen is, ahol nincsen vízvezeték és közvetlen a kútból kell vizet venni, jótállás és legjutányosabb árak mellett.

Állandó raktár:

Építkezési
cikkekben:

Asfalt tetőpép, elszigetelő beton és asfalt, földpapír, Carbolinum fogamba ellen, tűzmentes anyagból készült tűzálló téglák és vakolat (ehamote) valamint csövek különféle átméretekben, úgy mint csövek esővízszelvényből is díszes kerámia, cement- és porcelánlapok, padlások és faburkolatoknak, üvegtáblák épületek és kirkatok részére, portland és román-cement gyps, mennyezet mádfomat nagyban és kicsinyben.

Műszaki cikkekben:

Víz-, szesz- és bőrtömítő gummi hől és kenderből, gummi gyűrűk, zsinorok gömbölyű- és nyégyszöglet, sűrítés ezélokra vízmentes ponyvák és inkarók, kenderhevederek, asbest- és gummilemezek, réteg- és csapágyfémek elsőrendű géphajtó szíjak bőrből, varró- és kötőszíjak, üveg olajozó és kenő szelenczék sűrített kenőcsöz, különféle gépolajak és gépszírok.

A Máriás fürdői léglagyár földalatti.

As Erdélyi termelésű Asfaltgyár képviselete.

A Gyönös és Társa könyvkereskedésébe a napokban érkeztek olvasók és imakönyvek

nagy választékban, a legegyszerűbb alaktól a legdíszesebbekig. Az árak a lehető legjutányosabbak. Ismét eladónak nagyobb árkedvezmény. A nagyon esinos kiállítású tárgyak megtekintését ajánljuk a közönség szives figyelmébe.

Állandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapítalott
1880.

Alapítalott
1880.

KÖPFER.

Első butor és kárpitos kivitelű üzlet Brassó kapu-utca 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kivitelű üzletemre

Állandó es dusan felszerelt butor raktár, Szőnyegek, tükrök és képek a legegyszerűbből a legdíszesebb kivittelig jutányos árak mellett.

Kárpitos és díszítő munkák házon kívül is eszközöltetnek. Bútorok csomagolása es szállítása elvállaltatik.

Videki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Nyomatott a kiadótulajdonos Gyönös és Társa könyvnyomdájában, Csikszeredában.

Egyen nagy forgalom keves haszon.

Rendkívül olcsó árak mellett.